

GORENJE

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljalne naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Slovenski občinski zastopi in krajni šolski sveti na Koroškem, pokoncu!

(Opis s Koroškega.)

Nikdar se slovenski občinski zastopi in krajni šolski sveti niso imeli tako lepe prilike, da nastopijo proti sedanjemu krivičnemu ljudskošolskemu sistemu kakor sedaj. Krajni šolski svet v Borovljah je predložil namreč po poslancu Kirschnerju deželnemu zboru peticijo s 176 podpisi, v kateri zahtevajo podpisani starši, oziroma varuhi vsolanih otrok nemški veronauk na sedemrazredni ljudski šoli v Borovljah. Marsikdo bo začudeno vprašal, kako je mogel dobiti nemški krajni šolski svet v Borovljah za omenjeno peticijo 176 podpisov? Kdor pa pozna skrajni terorizem in pritisk borovelskih nemškutarjev na tamošnje, od njih odvisno delavstvo, si bo mogel te peticije docela dobro razlagati. Saj je znano, da se koroški nemškutarji ne boje postaviti in da si dovoljujejo v javnem življenju tako velike goljufije in lumparije, kakor menda nobena stranka na celnem širokem svetu.

Prebivalci v Borovljah so po rojstvu po pretežni večini Slovenci, Nemci pa se rekrutirajo iz privandrancev in odpadnikov. Ti odpadniki so pod vodstvom znanega Podlublječana dr. Maurerja in nemškega nadučitelja Kusternika sestavili omenjeno peticijo, ki pa nikakor ne odgovarja resničnim željam in zahtevam tamošnjega prebivalstva, ampak je bila opremljena s tolikimi podpisi le valed pritiska na ondote delavske sloje. Ta peticija je glaven klic vsem obmejnim slovenskim občinskim zastopom in krajnim šolskim svetom, da takoj spravijo šolsko vprašanje na dnevni red in vložijo na pristojnem mestu peticijo za zahtevo, da naj se utrakvistični ljudskošolski sistem odpravi in nadomesti s sloven-

skimi ljudskimi šolami, v katerih se bo nemščina poučevala kot učni predmet.

Zadnji in najprimernejši čas je, da zasnujejo istočasno vsi slovenski krajni šolski sveti na Koroškem, posebno pa oni v Rožni dolini skupno akcijo za slovenske ljudske šole, ker bodo take šole vzgojile zavedno okolisko prebivalstvo, katero bo polagoma ustavilo germanizacijo v trgu in pridobilo tudi slovenščini v trgu samem vedno več veljave in moči.

Nase ljudstvo v okolici je zavedno dovolj, vendar pa se za svoje pravice ne poteguje se v isti meri, kakor bi bilo želeli in kakor se potegujejo drugi narodi. Naj so si naši merodajni možje v občinskih zastopih in krajnih šolskih svetih vendar že svesti tega, da nam vladni organi brez zahtevanja ne bodo dali naših pravic. Zakaj bi občani, kateri morajo vzdrževati šole in kateri svojim sinovom in hčerkam ne morejo dati večjega bogastva od prave vzgoje in dobre izobrazbe, posebno z ozirom na skrajno žaljivi nastop nemškutarjev v nemških občinah, ne zahtevali slovenskih šol in dobrih, prijaznih, slovenščine zmožnih učiteljev? Starši! Kako dolgo boste še mirno prenašali, da bodo ubijali inteligenco vaših talentiranih otrok v utrakvističnih poneumnevalnicah nemških učiteljev, torej nemškutarjev, o katerih se je nemški učenjak Adolf Bartels v »Deutschsoziale Bätter« nedavno izrazil, da so največji lumpi, ker bi imeli po naravni postavi kot rojeni Slovenci delovati za šego in navade svojega naroda, v resnici pa delujejo za nemško ljudstvo, njega šego in navade? Ali boste torej še naprej izročevali vašo nežno mladino, vaš up in vašo bodočnost malopridnim vzgojevalcem in zatiralcem vašega jezika? Ali boste še nadalje trpeli, da bodo v nemškutarskih šolah vlivali nemškutarski učitelji v mehka in sprejemljiva srca vaših otrok sovraštvo do vašega jezika in do lastne matere? Ali ne vidite žalostnih slučajev, da lastni sin-nemškutar iz so-

vraštva do slovenskega jezika zaničuje in zasmahuje svojega starega očeta in staro mater, ki je toliko noči prebдела ob njegovi zibelki, samo zato, ker stara mati morda nemško ne zna?

Postavite se torej na noge in na vos glas zahtevajte, kar je vam ustava v osnovnih zakonih zagotovila in kar zahtevajo in tudi imajo skoraj vsi drugi narodi v Avstriji. Borovelski odpadniki so s tem, da hočejo vreči zadujo trohico slovenskega jezika iz ljudske šole, kruto razžalili celi slovenski narod na Koroškem in ponudili slovenskim občinskim zastopom in krajnim šolskim svetom bojno rokavico, katere ne smeje odkloniti; nasprotno, pogumno morajo pogledati svojemu sovražniku v oči in zahtevati smeje: slovensko ljudsko šolo za slovensko mladino.

Treba bo sicer potrpežljivosti, ker se bodo oblasti branile ustreči opravičenim željam naših avtonomnih zastopov. Toda sikane nas ne smeje prestrašiti. Korakali bomo od instance do instance in akoravno naše zahteve pri nižjih, našim narodnim nasprotnikom vdinjanih oblastih ne bodo natile pospeševalcev in zagovornikov, ne smemo še vreči puške v koruzo, ampak stopati moramo naprej, če treba do cesarskega Dunaja in dosegli bomo svoje pravice.

Deželni zbor kranjski.

Seja dne 29. oktobra.

Prva točka dnevnega reda je bila poročilo upravnega odseka o nujnem predlogu poslanca Jarca glede varstva zgodovinskih spomenikov in izkopin. Referiral je o predlogu poslanec Piber ter predlagal sprejem Jarčevega predloga. Predlog je bil soglasno sprejet.

O provizoričnem pobiranju deželnih priklad leta 1911 je poročal dr. Krek ter postavil tale predlog: I. V pokritje deželnih potrebščin leta 1911 naj se pobirajo od 1. januarja 1911 od onega časa, ko se deželni proračun za leto 1911 definitivno ustanovi, sledeče deželne priklade: 1. 40% doklada

PODLISTEK.

† Grof Lev Tolstoj.
(1828 — 1910.)

Velikega misleca, duhovitega pisatelja in plemenitega človekoljuba z Jasne Poljane ni več. Pred nekaj tedni se je poslovil od svojega stalnega bivališča, da bi v nemotenem miru prebil zadnje dni svojega življenja in v samotni dočakal tistega velikega trenutka, ko mu je sojeno iti s sveta. In ni čakal dolgo. Dne 20. t. m. ob 6. uri zjutraj je preminul po kratkem duševnem boju v Astapovem.

Grof Lev Tolstoj se je narodil dne 9. septembra l. 1828. na Jasni Poljani, v guberniji Tula. Njegova mati, kneginja Volkonskaja, se je odlikovala po izrednem pripovedovalnem talentu. V obilni meri ga je sin Lev podedoval po nadarjeni svoji materi.

Po smrti staršev se je odpravil v Kazan in ondi tri leta pohajal vseučilišče. Vnemal se je že tedaj za ideje in nazore, katere je v poznejših letih zagovarjal z nenavadno odločnostjo in redko doslednostjo.

Nato se je naselil na Jasni Poljani, bavil se z modroslovjem in pisal prve povesti: »Otroška

doba«, »Deška doba«, »Mladeniška doba«. Popisuje sam v njih svojo mladost in že tu graja hinavščino, katere je našel v plemenitaškem stanu toliko.

A dolgo ga ne strpi na Jasni Poljani. Vpiše se v armado in se bojuje na Kavkazu proti vstašem. Naravne krasote Kavkaza silno vplivajo nanj in preprosto življenje kozakov ob Tereku ga jako zanima. Tem vtiskom da duška v prekrasni noveli »Kozaki«, s katero mahoma zaslovi.

Leta 1854. in 1855. se udeleži bojov pri Sebastopolju in napiše s čudovitim realizmom »Sebastopolske povesti«, katere se nenavadno prikupijo ruskemu narodu. Tolstoj postane eden najpopularnejših pisateljev ruskih.

Ko izstopi iz hrupnega vojaškega življenja, potuje mnogo po inozemstvu in krene naposled domov, na Jasno Poljano, kjer se posveti književnosti in izobraževalnemu delu med soslednjimi kmeti.

Leta 1859. napiše roman »Rodbinska sreča«, v katerem pripoveduje, kako je našel srečo v tistem svojem rojstnem kraju, kjer dela, pa počiva, pa se bavi s knjigo, z glasbo in končno ustanovi srečno domače ognjišče.

Naslednje leto ustanovi na Jasni Poljani ljudsko šolo, piše šolske knjige in širi izobrazbo med kmeti.

Leta 1865. objavi slavni svoj roman »Vojna in mir«. Ozadje tvori prihod Napoleona in Francozov na Rusko. V prekrasnih, nedosežnih slikah predstavlja življenje podeželnega plemstva.

Deset let pozneje izide njegov roman »Ana Karenina«, katerega imenuje Turgenjev največje rusko književno delo. Pisatelj slika življenje višjih ruskih krogov ter pripoveduje, kako je iskal sreče in jo tudi našel v pravoslavni veri. A ta sreča je le navidezna, zopet je žrtev notranjih nemirov; prikoji si po svoje krščanko vero in pride v nasprotje s cerkveno in državno oblastjo.

V Tolstem se izvrši notranji preobrat. Zavrže vso kulturo in se vda normalni filozofiji. Pokmeti se, piše bogoslovne in polemične članke, izpovedanja, zlasti pa povesti za ljudstvo. Umirajoči Turgenjev ga prosi, naj se zopet loti resnega književnega dela, a zastonj. Tolstoj nadalje kmetuje, pomaga sosedom zidati peči in kopati greznice pa odkriva napake moderne kulture. Njegova zahteva je: izobraženi naj se pokmetijo, potem zavladajo na zemlji kraljestvo božje.

V zadnjih večjih delih, v prekrasni kmečki drami »Moč teme« in romanu »Vstajenje« zastopa svoje ideje o krščanski ljubezni in duševni čistosti.

In tako se vedno iznova oglašajo veliki moralist Tolstoj. Pravoslavno duhovstvo škripa z zobmi, kadar le sliši imenovati njegovo ime; dr-

na užitnino (tudi posebno) od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa; 2. samostojna deželna naklada od porabljenega piva po 4 K od hektolitra; 3. 40% doklada na vse direktne davke, izvzemi osobni dohodninski davek in pridobinski davek krošnjarijev. II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklep pod E najvišje odobrenje.

Resoluciji: 1. Deželni odbor se pooblašča, da primanjkljaj, ki po gori navedenih prikladah ne bo pokrit, v slučaju potrebe pokrije potom kreditne operacije. 2. Vlada se pozivlja, da pri rešitvi državnega proračunskega provizorija za leto 1911 primerno ukrene, da dobe dežele že s 1. januarjem 1911 zvisani prispevek iz davka na zganje v smislu tozadevne vladne predloge.

Dr. Triller: Leta in leta je klerikalna stranka s hrupno obstrukcijo preprečevala ustavno-pravno rešitev deželnega proračuna. Sedaj preprečuje to na drug način. Dasi imamo proračun že tri tedne v rokah, a kljub temu je večina sedaj prišla s proračunskim provizorijem, a to samo zaradi tega, ker se je klerikalna večina za en teden preselila v Belo Krajino, da zagotovi mandat poslancu Jarcu. Stroške za to je seveda plačala dežela. (Hrupni ugovori s strani klerikalcev. Dr. Tavčar: Da, res je!) Gospodarstvo klerikalne stranke je naravnost obupno, in če se bo tako nadaljevalo, pride do poluma. Tekom zadnjih let se je deželni deficit podeseteril. Ne bomo navajali podrobnosti, naglašam pa, da je kranjska dežela takorekoč pred konkurzom, saj ima že okroglo 5 milijonov nepokritega deficita. Če bi večina položaj nekoliko trezno preudarila, bi morala priti do tega prepričanja. Toda tega ne stori, ker živi samo v fikciji, da je slovenski naprednjak sovražnik kmetov. V tej fikciji klerikalna stranka stoji in pade. Zato večina izvaja načelo, da dovoljuje vse svojim pristavcem, napredne volil. okraje pa hoče izstraditi. Drži se gesla, ki se ga je svojočasno podtaknilo dr. Tavčarju. Saj je znana legenda o grošu in knofu. Po tem geslu se sedaj dejansko ravna klerikalna stranka: klerikalcem groš, naprednjakom pa knof. Govornik se je na to ostro obrnil proti poročilu »Slovenca« o sejah deželnega zbora. »Slovenec« je na primer v poročilu o neki seji pisal, da je tovariš Demšar sijajno izpodbil razloge, ki jih je navedel dr. Tavčar. Vsi pa vemo, da so bili dr. Tavčarjevi razlogi tako stvarni, da jih sploh ni mogoče izpodbiti. Če je tako poročanje pošteno, ne maram raziskovati. Tudi nočem preiskovati, ako je pošteno, da se dr. Tavčarju in meni podtika kaj od tega lista o stvari, o kateri sploh nitva govorila. Naravnost nezaslišano pa je, ako mene dolži »Slovenec«, da sem vehementno napadel knezoškofa, dasi nisem rekel ničesar drugega kakor to, da je klerikalna večina odvisna od knezoškofa. Taka pisava se obsoja sama. Naglašam pa, da za to pisavo ne delam odgovornega spoštovanega tovariša kanonika Žitnika, ki je podpisan na listu, ker ga poznam kot lojalnega nasprotnika. Klerikalno časopisje torej dela za stranko z lažjo in zavijanjem. To časopisje tvori plot, s katerim se klerikalci obdali slovensko ljudstvo. Toda prišel bo čas, ko bomo tudi preko tega plota zanesli luč in resnico. Dotakniti se mi je sedaj še razmerja klerikalne stranke k vladi. To razmerje je jako čudno. Klerikalna stranka je na Dunaju v najstrožji opoziciji, da, v obstrukciji proti centralni vladi in ministrskemu predsedniku baronu Bienerthu. Tu v Ljubljani pa živi ista stranka v najintimnejšem ljubavnem razmerju z Bienerthovim eksponentom baronom Schwarzom in trpi vsled tega molče, da ta Bienerthov eksponent nastopa desledno proti vsemu, kar je narodno, slovensko. Vpričo tega smem smeje trditi: Ako napravi klerikalna stranka korak naprej, znači to za slovenski

narod dva koraka nazaj. Klerikalna stranka mirno trpi, da baron Schwarz sme neovirano postopati proti vsakemu najmanjšemu poizkusu gospodarske osamosvojitve. — Schwarz da konfiscirati vsako najnedolžnejšo notico, ki se nanasa na geslo: »Svoji k svojim!« a klerikalci niso doslej rekli niti besedice, s katero bi obsodili to postopanje barona Schwarza. V najzgodnejši luči pa so se klerikalci pokazali, ko so molčali kakor nemi, ko je baron Schwarz preprečil slovenskemu narodu postaviti spomenik Adamu in Lundu. To, gospoda moja, je za vas največja sramota! (Klerikalci molče in nihče si ne upa reagirati.) Prijateljsko razmerje, ki veže klerikalce z baronom Schwarzom, se je pokazalo tudi v dejstvu, da je klerikalna stranka vriskala od radosti, ko je Schwarz kršil avtonomijo deželnega stolnega mesta Ljubljane. (Narodni poslanci ploskajo in kličejo: Tako je!) Zelo značilno je stališče, ki ga klerikalna stranka zavzema sedaj nasproti vladi. Dr. Šusterčič letos ni imel poguma, da bi v delegacijah nadaljeval započeti boj radi bosanskih kmetov, zato je odložil svoj delegacijski mandat. To kaže na to, da se je med dr. Šusterčičem in vlado res vršila neka krvava kupčija in ta kupčija se je najbrže tikala zakonov o ljubljanskem statutu in občinskem volilnem redu. Zato se mi zdi, da je že blizu čas, ko bo baron Bienerth položil kožo mrtvega leva pred svojo posteljo. (Splošna veselost v zbornici.) Govornik je nato razpravljal o razmerju med napredno in klerikalno stranko ter vzkliknil: Resnično, resnično vam povem (hrupna veselost v zbornici), da sovražite enega slovenskega naprednjaka bolj kakor 10 nemških nacionalcev. Nadalje je go ovnik kritiziral malomarnost klerikalne stranke v jezikovnem oziru ter ji očital, da ničesar ne stori, da bi pripomogla slovenskemu jeziku do veljave in do pravice pri sodiščih. Končno je izjavil, da bodo napredni poslanci glasovali proti proračunskemu provizoriju. (Zivahno ploskanje med naprednimi poslanci in klici: Bravo, živio!) Za dr. Trillerjem je govoril grof Barbo, ki je v imenu veleposelstnikov sicer kritiziral gospodarstvo klerikalne večine, vendar pa izjavil, da bodo njegovi somisljeniki glasovali za proračunski provizorij.

Dopisi.

Radovljanske novice.

Osebnosti. V ponedeljek, dne 21. t. m. se je poročila tu hčerka posestnika Mat. Kalama iz Predtrga s g. Jožefom Ambrožičem, posestnikom in gostilničarjem iz Ljubnega. Bilo srečno!

Redna občna seja mestnega zastopa se je vršila dne 24. t. m. ob 6. uri zvečer pod predsedstvom župana dr. J. Vilfana. — Prebere in potrdi se zapisnik zadnje seje. Overovateljem zapisnika se imenuje obč. odbornik I. Šega. V pretrses se vzame proračun za l. 1911, a prej se še prebere dopis deželnega odbora o sestavljanju obč. proračunov. Iz proračuna posnemamo: Vseh dohodkov je proračunjenih na 4172 K 94 v, a stroškov pa 10 257 K 7 v. — Izmed stroškov omenjamo sledeče vnote: razsvetljava mesta 400 K, snajenje mesta 300 K, spravljanje snega 200 K, poprava potov 200 K, šolske potrebe 2917-84 K, obrtni šoli 100 K, gasilnemu društvu 100 K, za vzdrževanje petega razreda skupaj 1200 K. (To vsoto povrne mestna hranilnica.) — Primanjkljaj znaša tedaj 6084 K 13 v. Ta primanjkljaj se pokriva po nasvetu župana tako: s 46% dokladami na direktne davke v skupnem znesku 10.625 K 83 v, kar da 4887 88 h, in s 25% doklado na užitninski

davek v znesku 4500 K, da 1125 K. Kljub temu dohodku se še pokaže končni primanjkljaj v znesku 71 K 25 v. Na predlog obč. odbornika Iv. Sege se proračun soglasno sprejme, kakor ga je bil predlagal župan. — Predlogi gospodarskega odseka se sprejme, med temi je ta, da se da spravljanje snega in smeti na javno dražbo. V občinsko zvezo se sprejme hišnik mestne hranilnice A. Fister. — Ko se reši še nekaj prejšnj, zaključi župan sejo.

Naši gledaliski diletantje so nam pripravili prav izreden užitek na Martinevo nedeljo, dne 13. t. m. Vprizorili so znano Štokovo burko v dveh dejanjih »Trije ptički«. Sicer se Štokove burke ne odlikujejo s posebno duhovitostjo in onim notranjim dramatičnim zapletajem, ki bi nudile kak poseben užitek, vendar so tako speljane, da drže človeka v nekakem dobrem razpoloženju — kjer delujejo prav imenitno »smejalni živci«. In burk za »smeh« potrebuje človek v današnjem napetem življenju tako, kakor jetnik zaduhlih ječ svežega zraka. Kar se tiče vprizoritve igre same smo zadovoljni popolnoma. Pač moramo dati tu prvenstvo izbornemu pogojenemu lončevzcu. Maska kakor tudi kretanje je bilo tu pač na onem vrhuncu popolnosti — kakšno moremo zahtevati pri naših diletantih. Dober v igri je bil tudi krojač. Vendar se je Nacetu Iglaču takoj poznalo, da vloga krojača ni posebno zanj prirojena, temveč ta Iglač dosega popoln uspeh le v ulogi kakaga kmetijskega tipa — vzeteza iz našega gorenjskega življenja. Urar je bil na mestu in popolnoma smo zadovoljni z njim, a tudi tu moramo povdarjati, da so take uloge premajhne za takega igralca. Krčmar je dobro predstavljal svoje ulogo, samo krčmarica se nam je zdela malce prečrna za predstavljajico onih ostirk, ki smo jih vajeni srečavati v naših gostilnah. Da so vsi igralci dosegli lep vspeh, dovolj jasno priča glasen smeh, ki se ves čas igre ni hotel poleči. Obisk je bil prav dober, gmeten vspeh tudi poln. Omenjati pač ni treba, da so se tudi to pot odlikovali domačini po svoji nenavzočnosti, a častno, kakor vedno — je bila zastopana naša prebujena okolica. — Upamo, da nam naši diletantje prirede še kak tak večer. Seveda bi iskreno želeli, da se polotijo kake take igre, ki se odlikuje po svoji notranji vrednosti, kjer se razrešuje kako zapleteno vprašanje sedanjega socialnega življenja. Po igri se je razvilo prav domače, neprisiljeno življenje, kjer ni bile čuti one smešne napetosti, ki je tako rada doma v naših malih mestecih.

Tudi napredek. Tukajšnja obrtno-nadaljevalna šola obiskuje letošnje leto tudi učenke. Da prodira smisel za nadaljno izobrazbo našega ženskega spola tudi v širše sloje, dokaz temu ta, da je pripravljen tudi nekaj radovoljk.

«Sokol» priredi letos običajnega »Miklavža«. Vsled tega prosi vse one starše, ki hočejo obdarovati posebno svoje deca, da pošljejo pravečasno dotična darila bratu R. Kunstlju.

Letos se nam obeta stroga zima. Ker pa goje skoro po vseh mestih kolikortoliko drsanje, bi bilo jako umestno, da se tudi Radovljčanje malo zganemo in se poprimemo tega zdravega športa. Menda bi bilo tu najbolj umestno to, da se snidemo pri prvi priliki vsi prijatelji in prijateljice na kratek sestanek in se dogovorimo kako in kaj. Vzel naj bi se kak primeren prostor v najem in zadeva bi bila rešena.

Kakor se čuje, priredi tukajšnja šolska mladina dne 2. decembra t. l. slovesnost v proslavo osemdesetletnice našega cesarja in sicer z deklamacijami in petjem.

Naši pridni diletantje se pridno pripravljajo za igro »Rokovnjaci«, ki se vprizori v mesecu decembru, in sicer v korist »Sokolu«.

žavna oblast zasega njegove spise. Nihče pa se ne upa položiti roke na osebno svobodo tega revolucionarja — moralista. Prevelik jim je ta mož. Cerkev in država ima spoštovanje pred njim iz sramu pred Rusko, pred vso Evropo.

Tolstoj je človekoljub v besedi in dejanju. Ko zavlada leta 1873 lakota v guberniji Samara, pohiti Tolstoj tja, prouči obupne razmere in napiše članek, ki je učinkoval kakor bomba. Država je bila prisiljena izdatno skočiti na pomoč lačnemu ljudstvu. Za časa splošne lakote na Ruskem leta 1891 tolaži Tolstoj stradajočo množico, pomaga ji z novci, ustanavlja zanjo ljudske kuhinje. Bil je Tolstoj srčno dober, predober človek, ki je rad delil z revežem in bednikom svoje imetje.

„Nad milijoni“ sta bili zadnji njegovi besedi! Da, sedaj biva njegov duh nad milijoni, njegov spomin pa živi med milijoni ljudi, spomin na tega izrednega pisatelja, neutrudnega iskalca in zagovornika resnice, nesebičnega človekoljuba.

Spomin na prof. dr. Edvarda Alberta.

Dalje.

Ako niso govorili o politiki, kar je bilo le redkokdaj, kajti ta je bila glavni predmet zabave, sta se vzajemno zbadala in očitala drug drugemu zaljubljene spletke, in ako bi se bilo kaj takega zgodilo, ko smo šli mi v posest k Albertovini, je

bila vedno nevarnost, da bi iz zabave nastala neprijetnost. Albert se je navsamoč trudil, da bi mojega bolnega moža obdržal pri dobri volji. Celo v svojih dopisih se je trudil, da ga zdravi s humorjem, kar se mu je večkrat posrečilo.

Podajam tu mali zgled iz njunega dopisovanja. Ko sva prišla l. 1894 z možem na Bled, sva se nastanila v hotelu Waltrini, katerega lastnica je bila rojakinja iz Zamberka. Ko je obvestil moj soprogo o tem Albertu, mu je isti odgovoril z dopisom dne 11. junija 1894.

«Ljubi in častiti prijatelj!

A to ste mi ptič! Takole po svetu letati in plašiti mi stare ljubice, ki se skoro postajajo stare babice.

Vendar spoznate iz tega, da imam oko, da sem se znal po ženskih dobro ogledati. Tale Janka Č., ki ima W(altrini)ja, je bila kakor srnica. Saj ima še zdaj zapeljive oči. Toda kar sem na svetu, nisem dobil od nje niti enega poljubčka. Razen tega je dobrosrčnega, dobrega ljubeznivega značaja, ali baba je, kakor jaz dedec. Vi pa še vedno cvetete. Vam je pomagal tisti mrtvoud na noge, to se mu mora prepoznati. S Kramafem sem včeraj govoril. Pravil mi je, da je bil vaš govor o tiskovni svobodi imeniten. Ko bodo vsi vaši govori zbrani v en zvezek, bomo imeli v češki literaturi tudi spomenik slavnega oratorja. En zvezek esejev in

en zvezek govorov in bodo se o vas govorilo drugače, kakor se je govorilo o žurnalistu Emu... da bi jih pred volilci hvalil. V zgodovini literature bodete imeli dolgo in široko rubriko. Prav kmalu to izdajte. Da sem dobil od W(altrini)evke postrvi; jetrne klobase ste že tudi naročili za zimo, torej bo iz tega kaj; namesto poljubčka so jetrne klobase dosti koristnejše.

Pri taki razkošni legi, pri dobri kuhinji in rutini bo lahko pomagati v vsakem slučaju tem ljudem; kakšnega poštenega zdravnika jim pre- skrbim jaz, vi pa bosta pomagala v časopisih.

Snideva se oba tam naenkrat in tam napiševa dva feljtona. Jaz enega o vas in vi enega o meni. Toda humoristična feljtona z osnovnim tonom prijateljstva in priznanja in ves svet se bo smejal. Kateri bi moral biti prej obelodanjen, to se določi z žrebom. Prvo nedeljo izide feljton n. pr. »Gustav Elm in Veldes«, podpisan od mene; drugo nedeljo izide »Edvard Albert in Veldes«, podpisan od vas. Kaj takega se ni bilo. Vidite, da sem tudi žurnalist.

Pišite kmalu, kake ljubavne dogodke imate. (Jaz vam ne verjamem, Vi vendar hodite za ženskami; kein Zweifel!)

Iskreli pozdrav vam in vaši ženi

Konec prih.

vaš Albert.

Oskrbništvo verskega zaklada se seli te dni iz Radovljice na Bohinjsko Bistrico.

Krasen meteor smo opazovali v četrtek zvečer okrog 1/2 ure zvečer. Smer od juga proti severu. Meteor je zapuščal za seboj skoro četrt metra široko pot svetlozelene barve. Svetloba je bila tako silna, da so mnogi mislili, da kje gori.

Iz Gorič nad Kranjem.

Vojska za pravico in obstanek.

Sodnija je govorila. Obsodba je zadela Založame v srce. Zoper orožnike, katerim se sicer priklanjajo do tal, osobito pa proti energičnemu nastopu nadučitelja g. Frana Grosa, pljujejo ogenj in zveplo. Vse zama, sosedje in v gospodu pravični! Bratje Založeni, pravica in resnica mora zmagati.

V temni noči — res junasko — so pobili Založani gospodu nadučitelju Fr. Grosu opetovano vse šipe v oknih in ga oblegali in sramotilno zaničevali do zgodnjega jutra. Res lepa krščanska morala. In kaj storiti k temu in takemu početju občinska odbornika, oziroma prvi obč. svetovalec Josip Bidovec? Nič, če ne rečem kar naravnost nekaj nasprotnega od tega «Nič». — Na nalog c. kr. deželne vlade v tej zadevi apeliramo ogroženci, da se nam jamči za varnost življenja. Gorje pa, ako bomo prisiljeni iskati si — sami odpomoti.

Tako torej delajo mirni kot v to poklicani faktorji in prvi občinski svetovalci! Kali (P!P!)

Bašelj in Kokrica govorita kaj jasno o naših javnih varnostnih zadevah zadnjih dni.

Z revolverjem v roki in napetim petelinom si upa komaj človek nastopiti cesto ali javno pot.

Od nedelje 20. t. m. sem so ubili ti pristni katoličanje kar tri osebe. Danes 23. t. m. leže na mrtvaškem odru. — Pravo Bonaventurovo krščanstvo — naravnost vsiljuje te krščanstvo našega dobrega vernega ljudstva.

Z Bleda. (Smartna kosa). Umrli je B. Lergeter, poznat po svojih fotografskih in kartografskih delih. Legel je v grob mož, ki ima velike zaslugе za razširjenje slave lepote naše domovine. Nekaj manj kot trideset let se je trudil v svojem poklicu, ki mu je služil z največjim zanimanjem. Bil je prvi, ki je fotografsko posnel naše gorske velikane, eden prvih, ki je obrazil vse Julijske planine. Vnet in navdušen turist je bil poklican, da je s fotografijami zbudil zanimanje za naše kraje po širnem svetu. Bil je edini na Kranjskem, ki je ustvarjal reliefne zemljevide. Učil se je te umetnosti pri znanem geoplastu Kellu v Inomestu. Upodobil je na ta način Otschtalske, Savinske in Julijske planine in skoro vse slovensko ozemlje. Proizvodi se hranjeni v ljubljanskem, inomestskem in grškem muzeju ter po različnih solah. Še proslo leto je izdeloval po naročilu deželne odbora krasno dioramo. S svojimi deli si je ustvaril trajen spomin, Slovenci pa mu smemo biti hvaležni za njegovo luhezen do naše domovine.

Iz Železnikov. Zadoji čas so naši klerikalni prvaki s prav kislimi obrazi zapuščali župnišče. Dolgo nismo mogli izvedeti, zakaj. V nedeljo dopoldne smo bili obveščeni, da gospod župnik odhaja za več dni na potovanje, ne meneč se za svoje bolnike, katere je v zadnjih vzdihljajih zapustil. Nekaj dni po njegovem odhodu smo imeli priliko videti pred župniščem voz z velikim sodom vina, ki pa ni bil prvi, odkar imamo tega gospoda fajmoštra. Vina je zmanjkalo in naši nikdar siti klerikalci so jeli godrnjati, da ne bode več hodili k župniku, ako ne bode dobil vina, zato pa je dobri Valentin najbrže mogel takoj na potovanje. Vedno težji klerikalci se izogibljejo gestilo, pa le zato, ker jim je ljubše neobdavnostno vino, poleg tega imajo pa še veliko večje kozarce gospod župnik. Pogosti večerni sestanki v župnišču se bodo pričeli in pri dobri kapljici se bode liberalcem še večkrat prestalo kosti. Ako se hoče v Železnikih v večernem času dobiti družbo, se mora iti v bivši konsum k Removcu ali pa v župnišče, gostilne so prazne. Štrajner je zapovedal strogo nadzorovati gostilničarje radi policijske ure, pozabil je pa povedati, da se pri sedanjem županu pogosto popiva pozno v noč in to v prostorih, kjer ni dovoljeno. Nasi c. kr. orožniki to mirno gledajo, čeprav se še itak po klerikalcih dovolj preganjanim ostirjem godi velika kvivica Removcu je menda vse dovoljeno, gostilničarji bi pa mogli goste metati na cesto, kadar pride policijska ura. Župnik je že večkrat odvrčal ljudi, naj ne hodijo v gostilne, da bi jih pa povabil k sebi na vino tega ne stori, ker si misli, da vino ni za trpinca, ampak samo za njega, Strajmarja, Martinka in druge enake mežakarje. Toda se že poznamo!

Iz Kamnika. Naša mestna hranilnica je sklenila z novim letom zvišati obrestno mero, tako da se bodo vloge obrestovale po 4 1/4 %. S tem svojim sklepom je mestna hranilnica ugodila že davni potrebi ter obenem spravila v veliko zadrego našega lepega dekana in njegovo posojilnico. Kajti mestna hranilnica bode dajala od 1. prosinca naprej večje obresti kakor gori omenjena posojilnica, ker pripisuje obresti k glavnici dvakrat na leto, dotim dela to dekan samo enkrat. Mestna hranilnica daje za vloženi denar in njega obrestovanje največjo varnost, ker je ta hranilnica edina

v celem kamniškem političnem okraju, v katero smejo vlagati c. kr. sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev. Poleg rezervnega zaklada, ki znaša čez K 80.000 jamči za vloge mestna občina kamniška z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Kateri hranilnici naj torej prebivalstvo bolj zaupa kakor mestni, ki daje toliko varnost. Pri mestni hranilnici se ne mečejo tisočake za ničvredne podrtije, kot je Kristofova hiša na Sutni? Podgorci, pazite, da vam nekdo ne zapravi vaših domov, kakor je napravil nekim ovčicam ogije.

Naprednjaki! Podpirajmo in širimo svoje časopisje tako, kakor to delajo klerikalci. Napreduje le tista stranka, ki ima dober in zelo razširjen tisk. Zatorej berite in naročajte „Gorenjca“!

Gospodarski del.

Tedenski sejem v Kranju dne 21. novembra 1910. leta. — Prignalo se je: 165 glav domače goveje živine, 267 glav bosanske goveje živine, 41 glav goveje živine hrvaške, 2 domačih telet, — hrvaških telet, 46 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanski bivol. — Za mesarja je bilo 80 glav domače govede, 214 glav bosanske govede in 10 domačih prašičev. Cena od kilograma žive teže: 90—94 vinarjev za pitane vole domače, 80—84 vinarjev za domače srednje pitane vole, 70—74 vinarjev za nepitane domače vole, 80—85 vinarjev za bosansko goved, 1 K do 1 K 10 vin. za teleta in 1 K do 1 K 15 vin. za prešiče za rejo, 0 K do 0 K 00 vin. za prašiče pitane. — Pšenica K 11— prosa K 7-25, rž K 8—, oves K 8-50, ajda K 8-50, repno seme K —, detelno seme 65 K do — K, fižol ribničan K 12—, mandalon K 12—, koks 14— K, krompir K 4— za 50 kg.

Godovi prihodnjega tedna:

27. Virgil, Abacij, Goroslav, Vedrana; 28. Eberhard, Jakob iz M., Krajmar, Lališa; 29. Saturnin, Filomen, Skoromir, Kaptislava; 30. Andrej, Justina, Hrabroslov, Mjana; 1. decembra Elgij, Natalija, Hranislav, Rajka; 2. Bibijana, Pavlina, Strazimir, Tihomir, Vojna; 3. Francisek K., Lucij, Drage, Raduka.

Sejmi prih. teden na Gorenjskem:

30. v Železnikih in v Trčicu; 3. decembra na Jesenicah.

V Kranju, dne 26. novembra 1910.

Državni proračun za leto 1911 izkazuje skupnih rednih potrebščin 2.579.798.493 K, izrednih pa 238.398.243 K, skupaj torej 2.818.196.736 K. Pokritje pa znaša, in sicer redno 2.661.298.725 K, izredno pa 157.209.047 K, skupaj 2.818.507.772 K. Potemtakem je prebitka okrog 360.000 K, lanski proračun pa je imel 59 milijonov kron primanjkljaja.

Pogajanja med Čehi in Nemci v Pragi so se razbila, ker so Nemci ostali trdovratni pri svojih pretiranih zahtevah. Češki deželni zbor je odgođen za nedoločen čas.

Postavo o preskrbi vode nekaterih krajev v občini Mošnje je te dni cesar potrdil.

Za škola v Trstu je baje imenovan ljubljanski kanonik dr. Karlin. Veselimo se, da je imenovan na to mesto Slovenec, in upamo, da novoimenovani škof ne bo sejal razdora med tržaške Slovence.

Hrvatski sabor je bil za 22. t. m. sklican k zasedanju, a s cesarjevim pismom takoj zopet odgođen, češ, da hrvatska vlada še nima večne, s katero bi lahko plodono delovala.

Nizboavstrijski d. žel. zbor je sprejel zakonski načrt za upeljavo sedemletne šolske dobe za ljudske šole.

Dve žrtvi Masarykovih razkritij. Vsem so se v spominu razkritja češkega poslanca Masaryka v avstrijskih delegacijah. Odkril je strmečemu svetu, da je stala avstrijska vlada blizu falzificiranju onih dokumentov, na podlagi kojih se je vršil znameniti veleizdajniški proces v Zagrebu. Ta razkritja bodo zahtevala sedaj dve žrtvi. Srbski poslanik na avstrijskem dvoru, Simić, bo moral iti v pokoj. On je namreč «netočno informiral» ministra Aehrenthala, ko je izjavil, da je avstrijski poslanik v Belgradu pri Srbih priljubljen, kar je odločno zanikal srbski minister Milovanović v skupščini. Kmalu za Simićem pojde pa tudi avstrijski poslanik v Belgradu, Forgach, v pokoj, ker je grozno kompromitiran radi falzificiranih dokumentov. Masarykova razkritja bodo zahtevala torej dve žrtvi, madež pa vsekakor ostane na avstrijski diplomaciji, da se poslužuje takih sredstev v dosegu svojih namenov.

Atentat na francoskega ministrskega predsednika Brianda. Pri odkritju spomenika Ferryju v Parizu je napadel elegantno oblečen mizar, Lacour, ministrskega predsednika Brianda, ki se je pa udarcu spretno izognil. Lacour je tajnik rojalistične organizacije.

Portugalska je proglasila zelene-rdečo kot svojo državno barvo.

Belgija. Ob otvoritvi državnega zbora so Belgijci zelo čudno pozdravili svojega kralja. Na ulicah so mu kar nastlali z listki, kjer zahtevajo splošno in enako volilno pravico. Tudi pri otvoritvenem prestolnem govoru so se demonstracije z listki in glasnimi vzkliki ponovile. Socialni demokratje, ki so uprizorili te demonstracije, pretijo z uporom, ako se njihovi zahtevi ne ugoti.

V Mehiki se je pojavil močen punt proti sedanjemu predsedniku. Med vladnimi četami in vstasi se hudi boji.

Potni spomini.

Dalje.

V sedmem okraju, nasproti dvoru in dvornim muzejem, kateri pa stoje v prvem okraju, stoje hlevi Njega Velikanstva cesarja, kateri so njegova zasebna last. Glavni del zelo dolgega poslopja je bil sezidan v letu 1725.

V pritličju se nahajajo hlevi, v katerih je vedno približno okrog 500 čilih, krasnih in živih konj lipicanške, angleške in kladrubske pasme. Za praktičnega kmetovalca, kakor tudi druge ljubitelje konj so ti hlevi nekaj nenavadnega ter si jih vsakdo ogleda z veseljem.

V prvem nadstropju so shrambe za sedla, konjsko opravo, lovski predmeti in zasebna orožarnica cesarjeva ob glavnem traktu. Nasproti temu so zopet v prvem nadstropju shrambe za vozove, katerih je sedaj baje 625 shranjenih. Tam so shranjeni vozovi, v katerih se vozi dvorna gospoda ob priliki kronanja cesarjev in pogrebov; vozovi, kateri so že služili cesarju Jožefu II. in cesarici Mariji Tereziji; vozovi, katere je rabil sedaj vladajoči cesar v nežni mladosti; dalje vozovi pokojnega cesarjeviča Rudolfa i. t. d. Nekateri vozovi, kakor n. pr. oni, ki služijo svojemu namenu ob svečanostih kronanja, so jako dragoceni; vendar ima tak voz veliko težo. Tako n. pr. tehta voz, s katerim se je vozil prvi cesar Karol VI. ob taki svečanosti 4200 kg. Tedaj se vpreže v voz po osem parov žlahtnih žrebcev. Ta voz je bil zadnjič v rabi ob priliki venčanja sedanjega vladarja leta 1867 kot kralja ogrskega.

Hlevi so zares vredni imena: cesarski hlevi. So visoki, svetli, zračni, bogato vdeleni, ob stenah so vložene porcelanaste plošče. Lahko se reče, da so ti hlevi boljše opravljeni, kakor večina boljših meščanskih stanovanj.

Vsako plemo stoji ločeno od drugih. Lipicanci n. pr. se vzgojujejo na Notranjskem v Prestanku in Lipici pri Trstu, to plemo služi za vozno vprego izven mesta; v mestu samem se rabijo konji kladrubske pasme, kateri se odgajajo na Češkem, koder je ravno tako, toda še večje vzgojevališče kakor v Lipici. Za ježo, jahanje, kačor tudi za porabo ob času manevrov, določeno je zopet drugo plemo.

Novosti založne tiskarne Iv. Pr. Lampreta v Kranju

Po zaplembi druga izdaja.

Zelo aktualno! Ravno kar je izšel Zelo aktualno!

7. snopič poljudne zbirke „Več luči“:

:: Strašna grozodejstva v :: samostanu čenstohovskem.

Cena 20 vin. S tremi slikami. Cena 20 vin.

Dobiva se v tiskarni Iv. Pr. Lampret in po knjigotržnicah.

Izšel je 8. snopič zbirke „Več luči“:

Jo, jo, ta neznosna draginja!

Umetnost in književnost

Odbor Dijaške kuhinje v Kranju je pravkar razposlal svoje poročilo za leto 1909/10 (16. društveno leto). Iz poročila posnemamo tele podatke: O 63 tekoma leta sprejetih podpirancev jih je ostalo do konca leta 1909/1910 44; 11 je dovršilo leto z izvrstnim, vsi drugi s povoljnimi uspehom. Po svojem domovju je bilo podpiranih 39 s Kranjskega, (11 iz radovljiskega, 15 iz škofje-loškega, po 5 iz kamniškega in iz kranjskega, 2 iz trebanjskega in 1 iz vipavskega sodnega okraja), po 1 s Koroskega in Primorskega in 3 s Štajerskega. Da je pa mogel odbor pokriti vsaj deloma visoke izdatke (za 11.417 kosil po 25 vinarjev in 11.493 večerij po 15 vinarjev je bilo plačati 4578 20 K), je bil primeran nalagati podpirancem primerne mesečne zneske od 1—4 K, in sicer so plačevali 4 po 4 K, 23 po 3 K, 9 po 2 K in 5 po 1 K. 3 zelo ubožni so dobivali hrano zastoj. Hrano je pripravljala gospa Marija Jakofčič po določenem, v jedilni sobi (hiš. štev. 47) izobešenem jedilniku. O kakovosti jedil so se prepričevali od časa do časa odborniki. Dohodkov pa je imelo društvo 5022 16 K, stroškov pa 4643 03 K, torej prebitka 379 13 K. — Društveno imetje znaša 42 051 27 K, od katerih pa se smejo porabiti le obresti. V šestnajstih letih svojega obstanka je imelo društvo 126.048 88 K dohodkov in 79.097 95 K stroškov.

Ali imate bolečine?

Revmatične, gihtične, glavobol, zobobol? Ali ste si vsled prehlajenja, prepiha kaj pridobili? Poizkusite vendar bolečine odstranjajoče, ozdravljajoče, okrepčevalno sredstvo Fellerjev flu d z zn. «Elsaplud». To je res dobro! To ni samo reklama! Poizkusni tucat 5 K franko. Izdelovatelj samo lekarnar Feller v Stubici, Elsaplatz Nr. 264 (Hrvaško).

Odborovo delovanje so podpirale še posebej cenjene rodbine Kranjskega mesta s tem, da so delile ubožnim dijakom hrano ali jim denarno pomagale. Nemila smrt nam je ugrabila sledeče dobrotnike in podpornike Dijaske kuhinje: župnika v p. Fr. Boncelja v Železnikih, duhovnega svetnika in župnika na Breznici Tomaža Potočnika, in Antona Golobiča, bivšega župnika v Čerkljah, gospo Eliško Bloudkovo, svetn. suor., Jerico Sinkovec, pos. soprogo, gđm. Mano Engelwanni in Marijo Zhišman, ki se je spomnila z znatnim zneskom 500 K našega zavoda. Preminuli se nadalje gospodje trgovci in posestniki: Mart. Matjasič, Fr. Omersa, ki je volil Dijaski kuhinji večji znesek, in K. Puppo, ki je daroval vsako leto visoko svoto za hrano revnim dijakom, in g. Franc Gabrič, pos. v Kranju. Ohranimo jim hvaležen spomin! Večje denarne zneske so društvu darovali: Visoki deželni odbor vojvodine Kranjske, ki nam je priskočil s 300 K na pomoč, slavni mestni zastop Kranjskega mesta, sl. Kmetška podružnica v Ljubljani, sl. Kreditno društvo v Kranju, sl. Hranilnica in Posojilnica na Mirni ter slavni občinski zastopi: Breznica (ki je daroval povodom smrti dveh svojih duhovnikov 65 K), Lesce, Mengeš, Mošnje, Poljane, Smednik, Stara Loka, Škofja Loka in Železniki; meščanstvo Kranjskega mesta, posebno gg. p. n. trgovci z izdatnim novoletnim darilom 430 K, prečastita duhovščina, razni uradi in društva, prav posebno pa še sodni funkcionarji in odvetniki, ki so pri raznih poravnava preskrbeli Dijaski kuhinji vsoto 405 K. Odbor «Dijaske kuhinje v Kranju» sestoji iz tehle gg.: Dr. Edv. Šavnik, načelnik, B. Bloudek, c. kr. stavb. svetnik, načelnikov namestnik, prof. M. Pirnat, tajnik, prof. Ant. Zupan, blagajnik; prof. dr. V. Herle, odvetnik dr. Jos. Kušar in veleindustrijalec V. Majdič, odborniki. — Društvo priporočamo nadaljni naklonjenosti dobrotnikov in prijateljev revne solske mladine.

Novičar.

Za gimnazijo v Kranju je v proračun za leto 1911 postavljen znesek 1000 K za botanični vrt in 2000 K za uvedbo električne razsvetljave.

Za rekonstrukcijo mostu čez Belo v kranjskem okraju je v državnem proračunu za prihodnje leto izkazanih 16.000 kron. — Za tacevski most je določen znesek 20.000 kron kot drugi obrok.

«Narodna čitalnica» v Kranju priredi dne 3. decembra v svojih prostorih ob pol 9. uri zvečer predavanje. Predava gosp. prof. Fr. Dolžan: «O vodilnih mislih descendentne teorije». Tvarina je dandanes, ko živimo v naravoslovnem stoletju, zelo zanimiva.

Javno predavanje je priredila v soboto, dne 19. t. m. v svojih prostorih Narodna čitalnica v Kranju. Predaval je njen zaslužni predsednik g. prof. dr. S. Dolar o izobrazbi — v nabito polni dverani. Gosp. predavatelj je razvijal v poljudni obliki sledeče misli: Navadno imajo ljudje napačne pojme o izobrazbi. — Človek sestoji iz duše in telesa, zato moramo oba dela izobraževati. Telo s telovadbo in raznimi športi, da postane lepo, zdravo, to pa zato, ker more le v zdravem telesu bivati zdrava duša. — Dva bistvena dela svoje duše moramo izobraziti: razum in voljo, da moremo vzgojiti postene kremenite značaje. — Ker je človek družabne bitje, je potrebno, da smo tudi družabno izobraženi. Sredstva za izobrazbo nam nudijo: šola, dom in družba. — Gosp. predavatelj je nadalje svaril pred polizobrazbo, iz katere se izcimi nevednost, nadutost in omahljivi značaji, ki se v škodo človeški družbi. — Da ne bomo toraj samo napol izobraženi, moramo skrbeti, da bomo izobraževali, likali telo in dušo, razuma in voljo, harmonično, enotno pred vsem pa temeljito. — Koliknega pomena in kako koristna je vsakemu človeku izobrazba, tega nam ni treba še posebej omenjati, ker se je to že neštokrat pri raznih prilikah povdarjalo. Pridružujemo se zato predavateljevemu vzkliku: «Več izobrazbe, več značajne izobrazbe!»

Odlikovanje. Gospod Ivan Strgar, trgovec s čebalami v Bitnju pri Behinjski Bistrici, je dobil na I. mednarodni lovski razstavi na Dunaju za razstavljene čebelne panje in nekaj čebelarških priprav lastnega izdelka častno kolajno c. kr. dunajske kmetijske družbe.

Znani slovenski kipar Ivan Zajec, stvaritelj Prešernovega spomenika v Ljubljani, pridno dela na umotvoru, ki bo v čast slovenski kiparski umetnosti, relief «Vstajenje», namenjen za Majdičev mavzolej v Kranju.

Razglas. Mestno županstvo v Kranju razglasa: Vsi mladeniči, rojeni l. 1890, 1889 in 1888, ki so pristojni v tukajšnjo občino, in vsi oni, ki prebivajo v občini, imajo se tekom meseca novembra zgledati gotovo pri županstvu za prihodnji vojaški nabor, ker bi se morali drugače kaznovati v smislu § 35 voj. zakona. Mladeniči, ki niso pristojni v tukajšnjo občino, naj se zgledajo v svrhu legitimacije z dokazili domovinstva (domevinskimi listom ali delavsko knjižico).

Komu so namenjene krome? Iz Škofje Loke nam pišejo: Znamo je, da je bilo mnogo naših okoljskih kmetov letošnjo spomlad pred tukajšnjim sodiščem kaznovanih, ker so po izjavi in ovadbi graških preiskovalcev živili, oddajali nesnažno mleko v tukajšnje mlekarne. S to zadevo so imeli naši

kmetje obilo sitnosti in stroškov. Tudi v deželnem zboru se je o tem razpravljalo. Na to se je valed pritožbe kaznovanih kmetov vsrila ponovna kazenska obravnava, na kateri so pa skoraj vsi kmetje bili oproščeni. Zagovarjala sta kmete ljubljanska odvetsnika gg. dr. Novak in dr. Pegan. Takrat se je splošno povdarjalo, da bodeta oba ta odvetnika prevzela zagovornišvo brezplačno. G. dr. Novak je tudi pošteno držal svojo besedo in vemo, da mu kmetje niso za njegovo delo ničesar plačali. Se danes so mu vsi kmetje iz srca hvaležni za to njegovo požrtvovalnost. S svojimi nesebičnim činom je pokazal, da je resnični prijatelj naših kmetov in naj potem naši himavski klerikalci še tako bobnajo, da so naprednjaki največji nasprotniki kmetjskih interesov. Dovoljujemo si pa vprašati, kako je s klerikalnim odvetnikom g. dr. Peganom? Ali je tudi on zagovarjal kmete brezplačno? Saj spominjamo se še, da je bilo takrat tudi v «Slovencu» črno na belem, da bo klerikalec dr. Pegan zagovarjal kmete brezplačno. Bog obvaruj, da bi mu v tem oziru kaj očitali. Le to nam je zagonečno in nam ne gre v glavo, zakaj so se v zadnjem času pobirale kronice od onih kmetov, ki so bili oproščeni in so imeli za svojega zastopnika g. dr. Pegana. Ne verujemo, da je g. dr. Pegan svoje besedo snedel in da bo sprejel kronce on, kakor tudi dotični pobiratelj, ki ga na Trati pri škofje-loški postaji prav dobro poznajo. Ker hočemo imeti jasnost v tem, vprašamo javno, čemu se pobirajo navedene kmetjske kronce in komu so namenjene?

Iz bohinskega keta. Naš župnik, ki je obenem tudi deželni poslanec, namreč Janez Piber je odšel v Gorje, kjer je baje boljša fara. Čuje se tudi, da pojde župnik Berlic kmalu v «zaslužni» pokoj. Zakaj hočeta ta dva možakarja zapustiti tako natihoma naše kraje. Piber jo meni kmalu naprej pobratil, Gorje so mu le pretveza za daljnje potovanje — menda sama najbolje vesta. Zavezana gospodarska podjetja, posebno pa «prosluli konsum» v Srednji vasi, kjer poka na vseh krajih in koncih — jima menda delajo preglavico. — Kako že pravi pregovor? — Potapljačo ladijo zapuščajo...

Telesna poškodba s smrtnim izidom. Janez Gorjup, 76 let stari posestnik pri sv. Andreju blizu Moravč, je o priliki, ko je doma voz premikaval, se poškodoval na desni roki na ta način, da mu je odtrgalo palec. Mož je šel v ljubljansko bolnico zdravniške pomoči iskat, a bilo je prepozno, umrl je na zastrupljenju krvi.

Nočni napadi. 53 letnega tesarja Franca Sabca iz Škofje Loke je pred kratkim na cesti pred Omanovo gostilno v Goricah napadel nek mož in sicer brez vsakega poveda ter ga z nekim trdim orodjem dvakrat udaril po glavi, na kar je neznanec izginil. Sabca se težko ranjenega prepoljali v deželno bolnico v Ljubljano. — Dva fanta sta napadla v bližini Dornikove hiše v Kamniku posestnikove sime Janeza Cedičnika, Karela Potokarja in Franca Pančurja. Potokar in Pančar sta takoj zbežala, Cedičnik je pa ostal. Napadalec sta ga začela obdelovati ter mu prizadajala z nožem devet ran. Ranjenca je dr. Binder za silo obvezal, na kar so ga odpeljali v deželno bolnico.

Zmrznila je 65 letna Jara Zupan s Slaninikov nad Bohinjsko Belo. Odšla je z doma 17. t. m. v Gorje. Ko se je vračala domu, je onemogla kakih pet minut od domače hiše, ker je bil hud smežen vihar. Dobili so jo slučajno, ker je bila skoro popolnoma s snegom pokrita, dne 21. t. m.

Španski sleparji. Ker se vnovič množe slučaj, da se obračajo razni sleparji na Španskem v naše kraje s pismi, v katerih pripovedujejo o velikanskih svotah, ki bodo zapadle, ako se jim ne priskoči na pomoč, v katerem slučaju obetajo pomagalcu velike odškodnine, opozarja se na razglas tukajšnjega c. kr. okrajnega glavarstva z dne 14. aprila 1908, št. 6905. Po darjati ni treba, da je vse v takem pismu navedeno sama sleparija, preračunjena na lahkoverne ljudi, zato naj se tako pismo takoj odda na žandarmerijo, da se bo mogoče potom poslanstva v Madridu prišlo takim brezvestnim sleparjem na sled.

Zveza jugoslovanskih kranjčev ima dne 10. decembra 1910 ustanovno glavno skupščino v Ljubljani v dvorani mestne hranilnice ljubljanske.

Z Bleda nam pišejo, da se trgovcem na Bledu in okolici gode krivice, in sicer s podružnicami neke trdke iz Radevljice. Po novem obrtnem zakonu, veljavnem od dne 16. avgusta 1907, je to prepovedano, ker niso nastavljene izvežbane moči, temveč različni obrtniki i. t. d. Vprašamo torej c. kr. okrajno glavarstvo, če mu je to kot obrtni oblasti znano. Imamo sicer obrtno zadrugo, a ta je brez moči.

Radeckijev veteran. Umrl je v Ratečah Oman Amzel, po domače Zvercov, star 83 let. Udeležil se je bojev na Laškem. Zdaj živita v Ratečah še dva Radeckijeva vojaka.

Predavanje na Jesenih o slovenskem gibanju. Kakor nam poročajo z Jesenic, se bodo v sokolskem društvu vsrila v zimski sezoni razna predavanja, v prvi vrsti seveda poučna. Med drugimi bo predaval mag. phar. g. Josip Peharec o novoslovanskem gibanju. O novoslovanskem gibanju so široki sloji našega naroda še jako malo poučeni, zato je naravnost zaslužno delo, ako se kaj stori, da se narod vsaj v širokih obrisih pouči o glavnih težnjah takezvanega novoslovanstva, o katerem zlasti v zadnjem času zelo mnoge raz-

pravljajo zlasti nemški listi. Pozdravljamo torej podjetje jeseniškega «Sokola» z velikim zadoščenjem ter mu želimo največjega uspeha.

Župan ponesrečil. Iz Kovorja se poroča: Preteklo nedeljo se je ponesrečil naš župan g. J. Golmajer. Voz, na katerem se je peljal, se je zaletel v neke skale tako, da je g. župan dobil nevarne poškodbe, vendar je upati, da bo v kratkem okreval.

Iz Dražgoš. Tugal je umrl, 76 let stari Janez Lotrič, podomače Brinjar. Svoj čas je bil mnogo let ključar, predsednik krajnega solskega sveta in do zadnjega podpredsednik bralnega društva. Bil je eden tistih redkih mož, ki jih ne ukloni starost, ampak ostanejo do zadnjega diha odločni in značajni. Dasi preprost mož, se je zanimal za vse napredno gibanje in stal vedno v prvih vrstah onih, ki so se borili za ljudsko prostost. Njegovi mnogobrojni prijatelji ga bodo težko pogrešali in ga ohranili v vedno hvaležnem spominu. Tebi, stari Brinjar, pa bodi zemljica lahka!

„Zadruga gostilničarjev“ na Bledu je imela dne 14. t. m. svoj ustanovni občni zbor v hotelu „Europa“ na Bledu, kateri je prav dobro uspel. Poleg gostilničarjev so se udeležili zborovanja zastopnik c. kr. politične oblasti g. Kordin in načelnika obrtne zadruge in zadrugne bolniške blagajne na Bledu. Kot zastopnik obrtne oblasti je otvoril g. Kordin zborovanje, pozdravil udeležence ter izročil vodstvo zborovanja načelniku pripravljalnega odbora Jakobu Peternelu, kateri je takoj vzel v pretres dnevni red. Tajnik pripravljalnega odbora Blaž Kamenšek prebere pravila, pojasni posamezne točke, katere se vse en bloc od občnega zbora odobre. Voljeni so bili gg.: Jakob Peternel za načelnika, B. Kamenšek za namestnika; odborniki pa: Ivan Zrimec, Josip Vrhunc, Anton Ropret, Josip Korošec, Josip Ravhekar, Ivan Mencinger, Ivan Zupan ter Jos. Zumer. Namestniki so: Ivan Reš, Matevž Piber, Davorin Vrinšek in Miha Černe. Sklenilo se je tudi enoglasno, da ostanejo vsi obrtni pomočniki gostilničarjev včlanjeni pri zadrugni bolniški blagajni na Bledu. Ker ni bilo drugega predloga zaključil zastopnik obrtne oblasti zborovanje, zahvaljujoč se vsem navzočim za udeležbo.

Volitev v kamniški krajni šolski svet dne 3. t. m. se je končala z že običajnim majoriziranjem narodno-napredne meščanske večine po klerikalni manjšini in z njo združenimi odborniki vselanih okoljskih obin. Občudovanje je zbujal pogum, s kojim sta kot občinska odbornika in volilca nastopila ekonom Val. Benkovič in trgovec Ivan Zargi. Oba sta se nedavno iz kamniškega občinskega odbora možato izstopila, ker je pač v njem ni vse hotelo vrteti po njuni pameti. Občinski odbor je njun izstop vzel na kratko na znanje. In sedaj se zopet vsiljujeta kot odbornika in celo k volitvi! Toda kdo se bo temu čudil? Saj poznamo klerikalno disciplino.

Učiteljsko društvo za šolski okraj Kranj je imelo dne 19. t. m. ob 2. uri popoldne v prostorih deklishe šole v Kranju svoje jesensko zborovanje, katerega se je udeležilo 18 učiteljev in učiteljic. Predsednik g. France Luznar, nadučitelj na Primskovem pri Kranju, pozdravi navzoče zborovalce. Nadalje omenja, da se mu zdi ves šolski okraj Kranj preobširen za učiteljsko društvo. Treba bo misliti na to, da se društvo razdeli po sodnih okrajih (Kranj, Škofja Loka, Tržič), ali pa da se vsaj ustanove za kranjski, tržiški in škofje-loški sodni okraj posebej krožki. — G. Jožef Lapajne, učitelj v Čerkljah, prebere svoj skrbno sestavljeni referat «Prosto spisej». Poročilo je pričalo, da je temeljito proučil razne razprave v prostem spisju, pa da se je baval tudi sam že dokaj časa praktično s tem predmetom. Na podlagi svojih učenecv je dokazal, kako lep napredek je dosegel tudi pri manj nadarjenih učencih. V debato o poročilu posežejo gospodje Vilko Rus, France Luznar, Lovro Perko in poročevalec. — Gospod Jožef Lapajne poroča tudi «O pomanjšanem merilu kot podlagi zemljepisnega pouka». Govori splošno o merilu, o dolgoti, širini in višini predmetov, o poševni meri, gredici in svinčnici, o merjenju brega, zračni črti in o primerjavi razglednic s pravo naravno sliko. K sklepu opozarja na tozadevni Humekov spis. K stvari se oglasi g. France Čnha, nadučitelj v Smedniku. — Pri slučajnostih prosi predsednik, naj se posamezniki zgledajo za predavanja na spomladanskem občnem zboru že danes, ali pa naj pravočasno naznanijo temo odboru. — Spomladansko zborovanje se vrši meseca junija v Poljanah nad Škofjo Loko. — Predsednik pojasni, da bo knjiga «Kranjsko okrajno glavarstvo» do prihodnjega občnega zbora dotiskana. Kdor namerava knjigo naročiti, naj se zgleda pri odboru. Cena knjige je 5 K. — Nato zaključil predsednik zborovanje.

Zveza slovenskih pevskih društev ima v Ljubljani prihodnjo nedeljo zjutraj, t. j. dne 4. decembra t. l., v prostorih „Glasbene Matic« redni občni zbor. Popoldan ob pol 5. uri se vrši v „Narodnem domu“ ljudski koncert, katerega priredi pevska „Zveza“. Pri koncertu sodelujejo: pevski zbor „Glasbene Matic« in „Narodne čitalnice v Kranju“, „Ljubljanski Zvon“, „Merkur“, „Slavec“, „Žirovnikov zbor“ iz St. Vida nad Ljubljano, „Slovenska Filharmonija“ in zvezni pevodja g. prof. dr. Pavel Kozina. Vstopnina h koncertu je znizana.

Izvanredna pevska vaja kranjskega čitalničnega pevskega zbora je za dame jutri v nedeljo popoldne ob 1. uri, za gospode pa v torek zvečer ob pol 9. uri, prihodnja skupna vaja pa je v sredo zvečer. Ta izprememba se je morala izvršiti, ker stoji pevski zbor tik pred koncertom in ker ima čitalnica prosto dvorano samo ob tem zgoraj določenem času, kar naj blagovole člani pevskega zbora vzeti tem potom v vednost in ravnanje.

Pevski odsek.
Koncert, ki ga priredi orkester «Sloga» v nedeljo, dne 27. t. m. ob 7. uri zvečer v gostilniških prostorih ge. Marije Mayer, obeta biti po svojem sporedu eden najzanimivejših in najboljših, kar jih je priredil ta marljivi orkester. Orkester «Sloga», ki se povsod in v vsakem oziru sme glede proizvodnje in točnega nastopa lahko meri z vsemi enakimi orkestri in ki se vedno dragevolje odzove prošnjam vseh naših narodnih društev z nepopisno vnemo in požrtvovalnostjo brezplačno, zasluži v polni meri, da se njegovemu vabilu odzove občinstvo v čim največjem številu, posebno pa ker priredi koncert v prid svoje blagajne. Orkester se je začelno pretvoril v salonski orkester ter se izvaja popolnoma nove točke, ki si jih je v najkrajšem času navadil. Vstopnina 40 v, preplačila se z oziroma na velike stroške orkestra najhvaležnejše sprejemajo.

II. plesni večer. Opozarjamo še enkrat na današnji II. plesni večer, ki se vrši v prostorih tukajšnje Narodne čitalnice točno ob pol 9. zvečer. Novinci zglase se naj zanesljivo ob pol 8. uri. Vstopnina za gospode 1 K dame proste. Obleka promenadna. Godba: Sekstet domače godbe na lok. Ker so ti plesni večeri nadomestilo plesnih vaj, pričakovati je velike vsestranske udeležbe. Ker se je pri množici razposlanih vabil lahko koga prezrla, naj to oprostijo in se kljub temu udeležijo tega večera.

Uganke! Kdo ve, zakaj vlada med klerikalnimi poslanci tako vzorna disciplina?

V tovarni na Perovem pri Kamniku je neki kajigovodja, ki sliši na ime Lebtsch (pristno germansko ime). To človeče si dovoljuje napram delavcem nastopati, kakor bi bil on vodja tovarne. Pred nekaj časom je zahteval od nekega učenca, naj odstrani sokolski znak ter mu prepovedal obiskovati telovadnico tukajšnjega Sokola. Učenec se je pritožil pri faktičnem voditelju, ki mu je z veseljem dovolil posejati sokolsko telovadnico. Gospod inženir je pač pameten človek. Od Lebtscha pa kaj pametnega sploh ne moremo pričakovati. Na svidenje!

Poročil se je v sredo na Rovih pisarniški oficijant in posestnik na Brdu, g. Janez Strukelj z gospico Mici Pristavovo z Brda.

Kako pokvarjajo pristna slovenska imena na Korotkem. Te dni sem dobil v roko neko uradno listino. A kako sem se začudil, ko sem dobil ime nekega pravega pristnega slovenskega Milovnika, izpremenjenega v grdo spakedranko: Millionig. Ko bi ne poznal moža, da je rojen pod slovensko streho, bi pač mislil, da je izšel naravnost iz Kalabrije. Ali bi se ne dal napraviti zakon, ki bi strogo zabranjeval tako pačenje.

Poroča v Ameriki. V New-Yorku se je poročil Fr. Sarc, doma iz Homca, z Marijo Sušnik iz Kamnika in Josip Lenček, doma iz Ihana, s Francko Grear iz Domžal.

Današnji številki je priložen reklamni list trvdke Ivan Levičnik, urar v Kranju.

Izjava.

Podpisana izjavljam, da sem se dne 6. novembra v spremstvu svoje matere in bratov Josipa Primožiča, učitelja v Sorici, in Jakoba Primožiča, čevljarja v Železnikih, vračala pred 11. uro domov. Zato imenujem do preklica dopisnika v „Domoljubu“ št. 46 nesramnega obrekliivca in lažnika. Kdor mi more dokazati nasprotno, naj se oglasi.

Agata Primožič
takrat „Mlinarjeva hči“.

Skladišcar

se sprejme vri trvdki

266

Vinko Majdič

valjični mlin, Kranj.

Opozarjamo

na novo vrsto valjanih „Pekate“, enako doma delanim za juho in prikuho. Dobivajo se la v rumenih ovajih po pol kilograma v najfinjših kakovostih z na pisom in s sliko:

„Štirje rumenjaki“
„Osem rumenjakov“.

72 86-3

2 mizarska pomočnika

sprejme takoj v trajno delo

92-3

MATIJA AŽMAN, mizar v Kranju.

po obedu,
Drži želodec v redu.

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Loterijska srečka dne 20. novembra t. l.
Trst 11 30 68 44 26

Kdor ljubi pristoi čaj najfinjše kakovosti in z zlahno aroma, naj poskusi

SANG-HO JEE

500 g K 5-80, 125 g K 1-50. V okusu poln, a vendar mehak (ne grenak) in cen v rabi, se lahko smatra Sang-Ho kot najpopolnejša mešanica angleškega načina.

Z. Krajno.

245 6-2

Tiskarskega vajenca

... sprejme ...
tiskarna Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Zagrebski
Franchk
kot lovarniško znamenje
priporočujemo kot priznana najboljši pridaček za kavo!

Ako

ne morete jesti ali ako se počutite slabo, odpomorejo vam zdravniško preizkušene

12-2

Kaiserjeve

243

Želodčne melisne karamele

kajti po njih boste dobili dober tek, želodec se zopet uravna in okrepi. Radi oživljajočega in osvežujočega učinka so naravnost nepogrešljive pri turah. -- Paket 20 in 40 vianjev.

Dobiva se jih: K. ŠAVNIK, lekarna pri «Sv. Trojici» v Kranju, H. ROBLEK, lekarna v Trzinu.

Naznanilo in priporočilo.

Uljudno naznanjam p. n. slavnemu občinstvu v Kranju in okolici, da sem zopet prevzel dobroznano

gostilno v Rakovici

kjer bom točil samo pristna, naravna vina.

Ob nedeljah popoldne se bodo dobivala tudi gorka jedila.

Za mnogobrojen obisk se udano priporoča

265

gostilničar Indihar.

Največja snažnost!

231-7

Točna postrežba!

Udobno, higijenski urejena

brivnica ::

V. Rozman :: KRANJ

Nahaja se nasproti

:: župne cerkve

v hiši št. 106

Prodaja najboljših sredstev za negovanje las, raznovrstnih lasnih izdelkov, podložkov ter krepa

191 52+14

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

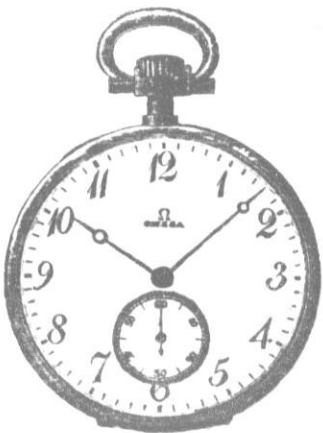
urar v Kranju

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki poštnine prosti.

Pozor!

Zaloga gramofonov najnovejšega sistema. :: Plošče najlepših slovenskih komadov.

Ustanovljeno leta 1885.

ŠIVIRNI SINGER
šivalni stroji
za vse le mogoče šivalne namene.
Dobe se v vseh naših prodajalnah.
SINGER Co., akcijska družba
šivalnih strojev. 85 42-37
Podružnice povsod. Podružnice povsod.
Kranj št. 53, nasproti c. kr. pošte.

113 18-16
Popravila šivalnih strojev
se izvršujejo v naši delavnici točno in stvarno.
SINGER Co.,
deln. družba šiv. strojev.
Največja in najstarejša trgovina s šivalnimi stroji v Avstriji.
Kranj, Glavni trg 53.

Šivalni stroji in kolesa
Tovarniška zaloga 49 52-42
Iv. Jax-a v Ljubljani
Dunajska cesta 17
priporoča svoje najbolj priznane šiv. stroje in kolesa
Ceniki na zahtevanje zastoj.

Lepo in zračno stanovanje
pritlično, s 3 sobami in kuhinjo se takoj odda.
Povpraša naj se pri g. Fr. Suhadolniku, vrtnarju v Kranju. 258 3-3

JOS. WEIBL
J. Spreitzerjev naslednik
LJUBLJANA,
Slomškova ulica št. 4.
Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženirstvo.
Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.
Specijaliteta: 83 52-37
valjični zastori (Rollbalken).

Najboljši češki nakupni vir.
Ceno posteljno perje!
1 kg sivega dobrega puljenega 2 K, boljšega 2 K 40 h; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega, puhanega 1 K 10 h; 1 kg velefinnega snežnobelega puljenega 6 K 40 h, 8 K; 1 kg puha, sivga 6 K, 7 K; belega 5 finega 10 K; najhnejši prsni puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franco.
Izgotovljene postelje
iz gostonitega, rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernice, 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglobovoma, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napolnjen 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavnice 3 K, 8 K 50, 4 K; pernice, 200 cm dolge, 140 cm široke, 18 K, 14 K 70 h, 17 K 80 h, 21 K; zglavnice 90 cm dolge, 70 cm široke 4 K 50 h, 5 K 20 h, 5 K 70; spodnje pernice iz močnega, črtnega gradla 180 cm dolge, 116 cm široke 12 K 80 h, 14 K 80 h.
Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franco. Dovoljena je zamena. Za neugajajoče se denar povrne.
S. Benisch, Dešenice št. 821, Češko.
Obsežni ceniki zastoj in franco. 192 50-14

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade
R. WOLF Magdeburg-Buckau.
Podružnica na Dunaju
Dunaj, III, Am Heumarkt št. 21.
Patentni 249 26-3
vročeparni lokomobili
z brezventilnim preciznim upravljanjem
Originalno strojedelstvo Wolf 10-800 k. s.
Obratni stroji z najvišjo popolnostjo in dobičkom za industrijo in poljedelstvo.
Dosedaj izdelanih nad 720.000 k. s.

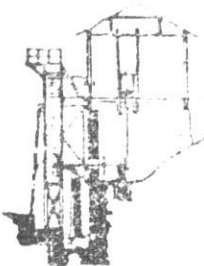
Okrepčujoče sredstvo
za 221 17-3
slabotne na želodcu
in one, ki so si po prehlajenju ali preobčutivi želodca, po zavžitju pomanjkajoče, težko prebavljajoče, prezorke ali premrzle jedi povzročili želodčno bolezen, kakor
želodčni katar, krč v želodcu in bolečine v želodcu, napihovanje i. t. d.
je
dr. Engela Baldrianum.
Baldrianum je pri takih želodčnih boleznih, ki so še o početku, dobro želodčno vino z izvrstnim vspehom. Zatorej zabranjuje tudi posledice, kakor nervoznost, brezspaln, napade vrtenja, utrujenost i. t. d.
Zbog svoje sestave iz najboljšega Samos-vina in baldrian-kaplje, malinčnega sirupa, črnjavega soka in rabarbare učinkuje Baldrianum tudi pri zaprtju in obenem tudi okrepčujoče na več človeški organizem.
Dr. Engela Baldrianum ne vsebuje nikakih škodljivih sestavin ter ga prenese tudi slabotne osebe in otroci. Najbolje je, ako se ga uporablja zjutraj na tešče in zvečer, predno se vleže spat, v množini likerskega kozarca. Otrokom in slabotnim osebam se liker zreda z vročo vodo in osladi s sladkorjem.
Dr. Engela Baldrianum se dobiva v steklenicah po 3 in 4 krome v vseh lekarnah, drogerijah in boljših trgovinah na Kranjskem, osobito v Kranju, Kamniku, Škofji Loki, Radovljici, Trzinu, Jesenicah, Idriji, Vrhniki, Ljubljani, Litiji i. t. d., kakor tudi v vseh večjih in malih krajih Avstro-Ogrske.
Svari se pred ponaredbami!
Zahteva naj se izrecno
dr. ENGELA BALDRIANUM.

Martinova oesta 20 R. Lang Martinova oesta 20
Postaja e električne cestne železnice pri šentpeterski cerkvi. 180-18
LJUBLJANA Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov
Bogata zaloga hišna yanka vrste v vseh oenah. Ogleda, slike v vseh velikostih.
Popolna oprava za vile. Specijaliteta: Gostilniški stoli.
Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozilki po vaški oeni.
Modrool iz žilnatoga omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.
Za spaino sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.
Oprava za jedilno sobo, salone, pred-sobe, cele garniture.
Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-šalnik, miza, stan-sko ogledalo.
Specijaliteta v nevestnih balah. Veliki prostori, pritično in v i. nad-stropju. Čudovito poseni za hotele, vile in za letovišča 62 gld.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
Delniška glavnica K 5.000.000 K. Stritarjeva ulica št. 2. Rezervni fond K 450.000.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu. 78 52-88
Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih **4 1/2 %**
Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

G. Tönnies

v Ljubljani 52-28
133

tovarna za stroje, železo in kovinolična priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredne z vrtilom. Motorje za bencin in surovo olje, najcenejša gonilna sila.

POZOR!

264 52-1

Slav. občinstvu v mestu Kranju in okolici najljubše naznanjam, da sem prevzel od gosp. J. Potuška

BRIVNICO

katero sem uredil prav udobno in higijenski. Prodajam in izdelujem lase, kite in raznovrstne podložke hitro in po najnižji ceni. Največja snaga. Točna in hitra postrežba. Se priporočam **Mirko Kacouš**, blivec in s spoštovanjem lasuljar.

Mestna hranilnica v Radovljici

je prvi, najvarnejši in največji zavod za nalaganje denarja v pol. okraju Radovljica na Gorenjskem.

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse hranilne vloge po $4\frac{1}{4}$ od sto. Vse narasle in nedvignjene obresti pripisuje dvakrat na leto h kapitalu, in sicer 30. roznika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje mestna hranilnica sama, tako da dobi vsak vložnik 4 K 25 v od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leto. Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjske v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev — potrjenih pravil **mesto Radovljica** z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, kateri znaša sedaj nad **200.000 K.** :: Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge med vsemi drugimi denarnimi zavodi v polit. okraju Radovljica. Zato nalagajo c. kr. sodnije in drugi c. kr. uradi vse vloge od nedoletnih otrok in druge denarje le pri tej mestni hranilnici. — Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroči naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama. Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici pošne položnice, katere so vsakemu na razpolago.

Posojila na zemljišča

Posojila na zemljišča dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolжник sam določi, namreč proti vračilu na 14, $16\frac{1}{2}$, $19\frac{1}{2}$, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let.

Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljeni dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača zanje v 36 letih 648 K golih obresti, ostane toraj še vedno 300 K dolžan. **Dolжник mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, dasi plača v celi dobi še za 97 v manj.** Nadalje dovoljuje tudi posojila na me-nice in proti zastavi vrednostnih papirjev. Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod v polit. okraju Radovljica. Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zglesi naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajne sodnije, kjer se uraduje vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne razen v nedeljah in praznikih.

165-21

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.

Pivovarna Jul. Staré v Mengšu

priporoča

svoje priljubljeno pivo, kakor marčno

pivo

I. in II. vrste, bavarsko, vležano v sodčkih in steklenicah, pričakujoč obilnih naročil.

Ustanovljeno leta 1818.

Novo!

Raunokar je izšel naj-novejši, sankcionirani

Cena 60 vin. Dobiva se v naši tiskarni, v Nar. knjigarni in L. Schwentnerju v Ljubljani.

Občinski red in občinski volilni red za Kranjsko

Na debelo in na drobno!

205 52-12

Anton Adamič

veletrgovina galanterijskega, modnega ter norimberškega blaga

KRANJ :: Glavni trg.

Važno za Miklavža in božično drevo.

Uljudo naznanjam slavnemu občinstvu, da imam letos velikansko zalogo igrač in daril za Miklavža in božič. Radi obilega direktnega nakupa mi je mogoče slavno občinstvo postreči po jako ugodnih cenah in brez konkurence, kakor se ni bilo dosedaj. 251 135

Posebni oddelek in razstava igrač v I. nadstropju je vsakemu brez obveznosti nakupa pripravljeno v prijazen pogled in prepričanje o cenah.

Velika izbira daril za odrasle, božičnih rasglednic, okraskov za drevo, pratik in koledarjev.

Konc. zobarski atelje

ni več v Kranju

od sedaj nadalje samo v

Ljubljani Stritarjeva ulica 7. 44 52-47

Konc. zobotehnični atelje

O. Seydl

Edini : zobo^{zdravniški} : atelje^{tehniški} v Kranju dr. Eduard Globočnik

v isti hiši, kjer je lekarna.

Ordinacije vsak dan, tudi ob nedeljah.

Ne zamenjajte mojega zobozdravniškega in zobotehniškega ateljeja s konc. zobarskim ateljejem, ki je v prejšnjih časih v Kranju ordiniral samo ob nede'jah.

Umetni zobje se izgotove v enem dnevu, popravila v nekoliko urah, začasna popravila takoj. Vsa zobotehniška dela izvršuje izkušen zobotehnik, ki je moj sodelavec že izpočetka in ki v tem poslu ostane tudi še nadalje. Tako mi je mogoče cenjenemu občinstvu garantirati za dovršeno delo. Atelje je opremljen z najmodernejšimi in najrazličnejšimi potrebščinami in pripomočki. ::

Glinaste peči 147 52-23

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin Izdelovatelj O. Seydl Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Čitajte in priporočajte!

„Več luči!“

Poljudna zbirka potrebnih, poučnih, zabavnih in aktualnih spisov za slovensko ljudstvo. Izhaja periodično, najmanj štirikrat na leto.

1. snopič: Cerkevne pristojbine ali štolnina z dodatkom Kako se določa kongrua?
2. snopič: Kako sina oprostim vojaščine in druge važne določbe glede vojaške dolžnosti.
3. snopič: HALLEYJEV KOMET (REPATICA)
4. snopič: Bira, kongrua in cerkevna konkurenca
5. snopič: Štiri črtice, namreč Nekaj iz življenja fajmoštra Božidarja Kozamernika. — Kako dolg rep je imel pes svetopisemskega Tobije. — V nebesih. — Konec sveta in sedež za „nebeško kraljestvo“
6. snopič: KAKO JE LEP VOJAŠKI STAN...
7. snopič: Strašna grozodejstva v samostanu čenstohovskem Po konfisk. II. izdaja.
8. snopič: Joj, joj, ta neznosna draginja!

Cena 30, oz. 20 vin.

Dobiva se v založni tiskarni Iv. Pr. Lampret v Kranju ter v knjigarnah in trafikah

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na me-nice pa po 6 % :: Eskomp-tirajo se tudi trgovske menice.

Denarni promet v letu 1909:

K 4.000.000

Rezervna zaklada iznaša:

K 100.623.40

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urađuje se v centrali in v podružnici

vsak dan od 8.—12. ure dopoldne

in od

2.—6. ure pop. izvezemši nedelje in praznike.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

181 52-17